

Məhəmmədhüseyn Şəhriyarın böyük qızı Şərhzad Behcət Təbrizinin atası ilə bağlı xatirələrindən:

“Atam Seyid Məhəmmədhüseyn Behcət Təbrizi — daha çox Şəhriyar adı ilə tanınan böyük şair — Təbrizdə dünyaya gəlib. Onun atası Təbrizin birinci dərəcəli vəkillərindən və imkanlı şəxslərindən biri idi. O, təşkil etdiyi səxavətli süfrələrlə saysız-hesabsız acları doyurardı. Məncə, atamın səxavəti və alicənablığı ona atasından miras qalmış xüsusiyyətlər idi.

Atam uşaqlıq illərini Qara-Xoşnəb və Kiş-Korşan kəndlərində keçirmiş, həmin kəndlərlə bağlı xoş xatirələri heç vaxt unutmamışdı. O, ilk şeirini dörd yaşında olarkən söyləmişdi. Ev qulluqçuları Ruyə ona nahar üçün bulyon hazırlamışdı, amma atam düyünü çox sevdiyi üçün Ruyəyə (Ruqiyyəyə) belə demişdi:

“Ruyə bacı, başımın tacı,

Əti itə ver, mənə düyü ver.”

Atam uşaqlıq xatirələrini belə danışardı:

“Bir gün kənd uşaqları ilə oynayırdım. Evə qayıdanda həyətdəki böyük ağaca baxaraq şeir deməyə başladım. Özümün də anlamadığım ahəngdar sözlər qəfil dilimə gəlirdi. Elə bu vaxt atam mənə çağırdı. Onun gur səsinə tərəf çevrildim. Təəccüblə soruşdu:

— Bu şeirləri haradan öyrənmişən?

Mən cavab verdim:

— Heç kim öyrətməyib, özüm deyirəm.

Əvvəlcə inanmadı. Sonra əmin olduqda həyəcanla səsi titrədi, anamı çağıraraq dedi:

— Gəl gör bizim necə oğlumuz var!”

Atam yeddi yaşında yenidən şeir deməyə başlamışdı. O zaman, bir çox uşaqlar kimi, anasının sözünə baxmamışdı. Sonradan vicdan əzabı çəkərək belə demişdi:

“Mən günahkar oldum, vay halıma!

İnsanlardan zərər gördüm, vay halıma!”

Uşaqlığında alim atasının himayəsində böyümüş, ilkin təhsilini “Gülüstan” oxumaqla almışdı. Həmin dövrdə Xacə Ülfətinin divanını anlamaqda çətinlik çəkirdi. Feyziyyə və Mütəhhidə məktəblərini bitirdikdən sonra 1303-cü ildə tibb məktəbinə daxil oldu və beş il orada təhsil aldı. Lakin onun həssas ruhu və sevgiyə bağlı təbiəti, xüsusilə cərrahiyyə ilə uyğun gəlmədiyindən, tibbi davam etdirə bilmədi. Özünün dediyi kimi:

“Hər əməliyyatdan sonra özümü zəif və xəstə hiss edirdim.”

Təhsilini başa vurduqdan sonra Xorasana getdi və məşhur rəssam Kamalülmülklə görüşdü. Bu münasibətlə “Kamalülmülkün ziyarəti” adlı şeir yazdı. 1935-ci ilə qədər Xorasanda qaldı. Sonra dostlarının köməyi ilə Kənd Təsərrüfatı Bankında işə başladı.

1937-ci ildə həyatında çox ağır hadisə baş verdi — atasını itirdi. Atasının ölümü onun yaddaşından heç vaxt silinmədi. Elə həmin dövrdə anası Tehrana köçərək oğlunun qayğını öz üzərinə götürdü və atam tədricən atasının yoxluğuna alışdı.

Lakin tale qəribə oyunlar oynayırdı. Atamın dediyi kimi:

“Ən böyük bəxt belə bir gün geri çəkilir.”

Bir müddət sonra qardaşını da itirdi və onun dörd uşağının qayğısını öz üzərinə götürdü. Ən kiçikləri hələ bir neçə aylıq idi. Onlara qayğıkeş ata kimi baxdı. Onlar da dayılarının sevgisini heç vaxt unutmadılar. Atam əslində bizimlə onların arasında heç bir fərq qoymurdu.

Qardaşının uşaqları böyüyüb hərəsi bir iş sahibi olduqdan və atam anasını da itirdikdən sonra Tehrandakı yeganə tikiş emalatxanasını bütün avadanlıqları ilə birlikdə qardaşının uşaqlarına verdi. Özü isə yalnız bir neçə paltarla Təbrizə qayıdaraq anamla evləndi. Anamı bibisinin nəvəsi hesab edirdi.

48 yaşına qədər evlənməməsinin səbəbi qardaşının uşaqlarına qarşı məsuliyyət hissi idi. Özünün dediyi kimi:

“Mən özümə nə həyat yoldaşı, nə də sirdaş seçdim, çünki başım başqa qayğılara qarışmışdı.”

Anamla evləndikdən sonra Təbrizdə bacısı ilə birlikdə bir ev aldı. Mən həmin evdə dünyaya gəldim. Daha sonra özü üçün ayrıca bir ev də aldı.

Mən — Şəhrzad Behcət Təbrizi — onun böyük qızıyam. Yadıma gələn gündən atam məni bütün gəzintilərinə və hətta ən rəsmi ədəbi məclislərə özü ilə aparardı. O, hansı məclisə daxil olurdusa, hər tərəf alqış səsləri ilə dolurdu. Hara gedirdisə, insanlar onu əhatəyə alırdı.

Uşaq marağı ilə düşünürdüm: o kimdir? Başqa uşaqların ataları ilə müqayisə edirdim və öz-özümə soruşurdum: niyə heç kim onlara alqışlamır?

Bir axşam ədəbi məclislərdən birindən qayıdırdıq. Mən onun paltosunun ətəyindən iki əlimlə tutaraq soruşdum:

— Ata, səni niyə bu qədər sevirlər?

O, gülümsədi və gözlərimin içinə baxdı. O baxışı heç vaxt unutmuram. Sonra məni qucaqlayıb üzümü öpdü və sadə sözlərlə, mənim başa düşəcəyim şəkildə, şeir və şairlər haqqında danışdı. O andan etibarən onun şəxsiyyəti mənim gözlərimdə tamamilə başqa rəng aldı və hiss etdim ki, o, adi insanlardan fərqlənir.

Anam müəllimə idi və gündüzlər evdə olmurdu. Kənd Təsərrüfatı Bankında çalışan atama isə işdən ayrılıb rahat şəkildə şeir yazmağa icazə verilmişdi. Mən uşaq ikən, baxmayaraq ki, bizim qulluqçumuz vardı, anam evdə olmayanda vaxtımın çoxunu atamın yanında keçirirdim. Oyundan yorulanda onun qucağında yuxuya gedərdim, o isə mənə layla oxuyardı.

Bunu hələ də xatırlayıram.”